

KKSV-2024-1

KKSV-2024-1

M. A. Yogashastra (First Semester) NEP

Examination December - 2024

Fundamentals of Indian Philosophy - I (Paper - I)

भारतीय दर्शनस्य प्राथमिक तत्त्वानि

भारतीय दर्शनाची प्राथमिक तत्त्वे

Time: 3 hrs.]

[Total Marks: 80

Notes: Solve any **Five** questions.

सूचना: कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.

- Q. 1.** Explain the concept of 'Prakruti' in Samkhya Darshan. 16
सांख्यदर्शनातील 'प्रकृति' संकल्पना स्पष्ट करा.
- Q. 2.** A. Explain 'Jiva-Ajiva' concept according to Jainism. 08
जैनदर्शनानुसार 'जीव-अजीव' विचार स्पष्ट करा.
- B. Explain 'Panchikaran' according to Vedant Darshan. 08
वेदान्तदर्शनानुसार 'पंचीकरण' स्पष्ट करा.
- Q. 3.** Write the Nature of 'Ignorance' (Avidya) according to Indian Philosophy. 16
भारतीय दर्शनानुसार अविद्येचे स्वरूप लिहा.
- Q. 4.** Write Short Notes. 16
टीपा लिहा.
- a. Atheism (Aneeshwarvad) according to Samkhya Darshan. 16
सांख्याचा अनीश्वरवाद
- b. 'Jagat' according to Charvaka
चार्वाकामते 'जगत'

KKS-V-2024-1

KKS-V-2024-1

M. A. Yoga-hastra (First Semester) NEP

Examination December - 2024

Yoga Tradition (Paper - II)

योग संप्रदाय

Time: 3 hrs.]

[Total Marks: 80

Notes: Solve any Five questions.

सूचना: कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

- Q. 1. Explain Inspiration, Body posture, Diet and effects of Dhyān Yoga as per sixth chapter of Bhagvad Geeta. 16
भगवद्गीतेच्या सहाव्या अध्यायानुसार ध्यान योगाची प्रेरणा आसन, आहार व फळ सांगा.
- Q. 2. Describe the demonic qualities and its three characteristics (symptoms) as per sixteenth chapter of Bhagvad Geeta. 16
भगवद्गीतेत सोळाव्या अध्यायातील आसुरी संपद व त्याची तीन मुख्य लक्षणे सांगा.
- Q. 3. Explain the shlokas. 16
श्लोक स्पष्ट करा.
1. आरूखक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ।
योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते ॥
 2. उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥

- Q. 4. Write Short Notes. 16
टीपा लिहा.
1. Divine disposition (Daivi Sampad)
दैवी संपत्त
 2. The person fallen from the path of Yoga (Yogabhrahta)
योगभ्रष्ट
- Q. 5. Explain Ashtangyoga according to Yogatatvopanishad. 16
योगतत्त्वोपनिषदानुसार अष्टांग योग विशद करा.
- Q. 6. Give the summary of Amritnad Upanishad. 16
अमृतनाद उपनिषदाचा सारांश लिहा.
- Q. 7. Describe chinmatra according to Tejobindu Upanishad. 16
'तेजोबिंदू' उपनिषदानुसार चिन्मात्रांचे वर्णन करा.
- Q. 8. Write Short Notes. 16
टीपा लिहा.
1. Nature of Pranav according to Amritnad Upanishad
अमृतनाद उपनिषदानुसार प्रणवस्वरूप
 2. Sagun Dhyan according to Yogatatvopanishad
योगतत्त्वोपनिषदानुसार सगुण ध्यान
-

KKSV-2024-1

KKSV-2024-1

M. A. Yogashastra (First Semester) NEP

Examination December - 2024

Research Methodology (Paper - III)

संशोधन पद्धती

Time: 3 hrs.]

[Total Marks: 80

- Notes:** 1. All questions carry equal marks.
2. Answer any **Five** out of Eight questions.

सूचना: सर्व प्रश्नांना समानगुण असून आठ पैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- Q. 1.** Explain fundamental and applied research.
मुलभूत व उपयोजित संशोधन स्पष्ट करा.

16

OR / अथवा

Describe in detail research methodology.
संशोधनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

- Q. 2.** **Write Short Notes. (Any Two)**
टीपा लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- Different definitions of Research
संशोधनाच्या विविध व्याख्या
- Characteristics of good Research
उत्तम संशोधनाची वैशिष्ट्ये
- Importance of Research
संशोधनाचे महत्त्व
- Action Research
कृतिसंशोधन

Q. 3. Explain the method and role of data collection in research.
संशोधनात सामग्री संकलनाची पद्धती व महत्त्व स्पष्ट करा.

16

OR / अथवा

Explain the role of Review of literature in research.
संशोधनात संबंधित साहित्याच्या आढाव्याची भूमिका स्पष्ट करा.

Q. 4. Write Short Notes. (Any Two)
टीपा लिहा. (कोणतेही दोन)

16

a. Selection of problem
विषयाची निवड	b. Questionier
प्रश्नावली
c. Synopsis
संशोधनाची रूपरेषा	d. Hypothesis
गृहितक

Q. 5. Explain normal distribution and frequency distribution.
नॉर्मल डिस्ट्रीब्युशन, फ्रिक्वेन्सी डिस्ट्रीब्युशन स्पष्ट करा.

16

OR / अथवा

Explain paired sample t-test.
पेयर्ड सॅपल टी-टेस्ट स्पष्ट करा.

Q. 6. Explain the fields of research present in yoga.
योग विषयात प्रचलित असलेली जेव्हा कोणती?

16

OR / अथवा

Explain the scope of research in the field of yoga.
संशोधनाच्या दृष्टीने योगक्षेत्रात असलेली व्याप्ती स्पष्ट करा.

- Q. 7. Explain the nature of report prepared on the completion of research. 16
- संशोधन पूर्तिनंतर सादर केल्या जाणाऱ्या अहवालाचे स्वरूप विशद करा.

OR / अथवा

Explain the current scenario in the field of yoga research.
वर्तमानात भारतातील योगसंशोधनाची स्थिती विशद करा.

- Q. 8. Write an essay on History of yoga research in India. 16
- भारतातील 'योग संशोधनाचा इतिहास' या विषयावर निबंध लिहा.

OR / अथवा

Write information about yoga research institutes and yoga journals in India.

भारतातील योगसंस्था व योगनियतकालिके याविषयी माहिती लिहा.
